

anahtar teslimi götürü bedel esası ile sözleşme ilişkisi kurulduğunu, idarenin ihale fiyatını oluştururken yanıltıcı bilgi ve belge verip daire tavan bedellerini 12.000.000.000 TL. olarak tespit ve ilan ettiğini, bu bedelin avan proje ve vaziyet planına göre hesaplandığını, oysa sözleşme ilişkisi kurulduktan çok sonra verilen onaylı uygulama ve detay projelerinin metraj ve içerik yönünden farklı olduğu

Y15HD

Esas : 2004/7170

Karar : 2006/608

Tarih : 09.02.2006

ESER SÖZLEŞMESİNDEN KAYNAKLANAN İŞ BEDELİ ALACAĞI

HUMK.46

BK.126, 355

Dava, Borçlar Yasasının 355 ve devamı maddelerinde tanımlanan eser sözleşmesinden kaynaklanan iş bedeli alacağı istemine ilişkindir.

DAVA VE KARAR:

Yukarıda tarih ve numarası yazılı hükmün temyizen tetkiki davalı vekili tarafından istenmiş ve temyiz dilekçesinin süresi içinde verildiği anlaşılmış olmakla dosyadaki kağıtlar okundu, gereği konuşulup düşünüldü:

YARGITAY 15. HUKUK DAİRESİ KARARI:

Dava, Borçlar Yasasının 355 ve devamı maddelerinde tanımlanan eser sözleşmesinden kaynaklanan iş bedeli alacağı istemine ilişkindir.

Davacılar vekili Av. Ö.A. ile Ç.Ö.T. 17 Ağustos-12 Kasım 1999 tarihlerinde Marmara, Kocaeli Gölçük Bölgesinde meydana gelen deprem afeti sonrası davalı idarenin yörede kalıcı deprem konutu yapımına ilişkin ihale açtığını, bir kısım işlerin yapımını davacı müvekkillerinin üstlendiğini, yanlar arasında anahtar teslimi götürü bedel esaslı ile sözleşme ilişkisi kurulduğunu, idarenin ihale fiyatını oluştururken yanıltıcı bilgi ve belge verip daire tavan bedellerini 12.000.000.000 TL. olarak tespit ve ilan ettiğini, bu bedelin avan proje ve vaziyet planına göre hesaplandığını, oysa sözleşme ilişkisi kurulduktan çok sonra verilen onaylı uygulama ve detay projelerinin metraj ve içerik yönünden farklı olduğunu, Temmuz 2000 ayında dijital ortamda hazırlanmış detay projeleri ile inşaat işlemlerinin başladığını, ihale süresinin başında onaylı uygulama ve detay projelerinin verilmemesi nedeniyle yüklenicilerin kendilerine sunulan avan proje ve vaziyet planındaki kesin olmayan verilere, özellikle metraj ve diğer inşaat girdi belirtmelerine göre tekliflerini

hazırladıklarını, aylar sonra verilen onaylı uygulama ve detay projelerine göre inşaatları tamamlamaları talep edildiği için ilave iş nedeniyle alacak haklarının doğduğunu, bu kapsamda kesin hakediş raporuyla netleşen ilave iş nitelikli inşaat ve imalat bedellerinin keza 2862 sayılı Kararname uyarınca fiyat farkının ayrıca süre uzatımından doğan katsayı artış uygulamalarından kaynaklanan fark alacaklarının ödenmediğini, bu nedenlerle zarara uğradıklarını ileri sürerek asıl dava dosyasında 50.000.000.000`er TL., birleştirilen dava dosyasında davacı Ş. Mühendislik Sanayi ve Ticaret A.Ş. için 1.306.558.351.926 TL., B. İnşaat Sanayi ve Tic. A.Ş. için 1.200.953.563.948 TL., K. İnşaat Turizm Otomotiv Paz. San. ve Tic. Ltd. Şti. için 1.026.301.932 TL.`nin reeskont faizi ile birlikte davalıdan alınıp davacılara ödenmesine, teminat mektuplarının belli bölümüne vaki muarazanın önlenmesine, fazlaya ilişkin hakların saklı tutulmasına karar verilmesini istemiştir.

Davalı vekili Av. N.K. savunmasında, davanın süresinde açılmayıp zamanaşımına uğradığını, bahse konu ihalenin anahtar teslimi götürü bedel esasına göre yapılması nedeniyle işin projesine ayrı bir önem verildiğini, projeler seçildikten sonra ihaleye çıkarıldığını, ihale esnasında tatbikat projeleri, mahal listesi ve vaziyet planının yüklenici firmalara şartnamelerle birlikte verildiğini, uygulamada yüklenicilere verilen projelerle şartnamede yer alan projeler arasında hiçbir fark bulunmadığını, kaldı ki, idarece mahal listede ihaleden sonra bir değişiklik yapılmadığı gibi müteahhitlere külfet olabilecek hiçbir ilave iş istenilmediğini, bu bakımdan talebin yerinde olmadığını belirterek davanın reddine karar verilmesini dilemiştir.

Yerel mahkemede görülen davanın yapılan yargılaması sonucunda davanın kısmen kabulüne karar verilmiş, hüküm, davalı tarafça temyiz olunmuştur.

Davacı taraf, 2862 sayılı Kararname gereği fiyat farkı talebinde de bulunmuşsa da bu kalem alacak istemi mahkemece

reddedilmiş olup davacı tarafca temyiz nedeni de yapılmadığından bozma kapsamında değerlendirilmemiştir.

Davalı yan öncelikle zamanaşımı defini ileri sürmüş olup işin teslim edildiği tarih ile dava tarihi arasındaki süreye göre zamanaşımı def'i yerinde görülmemiştir. (BK madde 126/4).

Mahkemece verilen karar, talimat yoluyla Gölcük Asliye Mahkemesince yapılan keşif ve alınan bilirkişiler kurulu raporuna dayandırılmıştır. Söz konusu raporun tetkikinde, rapor mahkemece seçilen bilirkişiler Engin Erant, Ayhan İnal ve Nejat Ağacıkoğlu tarafından düzenlenmiş ve imzalanmış gibi gözükmesine rağmen, bilirkişilerin mahkemece kendilerine görev verilmeyen uzman firmalara hazırlattırılan, statik betonarme projeler ve bunlara dayalı birinci keşiflerin karşılaştırılması sonucu ulaşılan hesaplama ve düzenlenen kesin hakediş raporlarına dayanarak sonuca vardıkları görülmüştür. Asıl olan, bilirkişi raporunun mahkemenin görevlendirdiği kişilerce düzenlenmesidir. Mahallindeki inceleme ve hesaplamalar ve sair değerlendirmeler de aynı kişilerce yapılarak mahkemeye sunulmalıdır. Başkalarının yaptığı inceleme mahkeme denetiminden geçmediğinden bu belgelere dayalı bilirkişi raporunun hükme esas alınması da mümkün değildir. İşin doğrusu, yapılacak inceleme, görev verilen bilirkişilerin ihtisası dışında ise bilirkişice bu hususun mahkemeye bildirilmesi ve mahkemenin işin ehli olan kişiyi tayin ederek uyuşmazlığın çözümünü sağlamasıdır.

Kaldı ki, verilen raporda da önemli derecede hatalar mevcuttur, avan projeler ile uygulama projeleri arasında hangi kalemlerde ve ne sebeple değişiklik olduğu denetime elverişli biçimde açıklanmamış, davalının uygulama projelerinin davacılara dijital ortamda teslim edildiği ve işin büyük bölümünün bu projelerle yapıldığı, Bayındırlık İşleri Genel Şartnamesi (BİGŞ) sözleşmesinin eki olduğu halde yüklenicilerin projelerin geç teslimi nedeniyle oluşan alacakları bakımından düzenlenen hakedişlere itiraz etmedikleri ve bu nedenle süre uzatımı istemediklerine dair

savunmaları da yeterince araştırılmamıştır. Açıklanan bu hususlar ve raporun düzenlenmesinde mahkemenin görev vermediği kişilerin yer almış olmaları nedeniyle adalete güven açısından bu raporun karara esas alınması isabetli olmamıştır.

Öte yandan, davaların konusu kalıcı deprem konutlarının yapımından kaynaklanmakta ve tüm davalarda davalı olarak Bakanlık gösterilmiş ise de, her davanın sözleşmesi ayrı olup davacıların yapacakları inşaatların gerek mahal ve adet olarak farklı bulunmaları ve her bir inşaatın ayrı ayrı incelenip değerlendirilmesi, hem inceleme ve hem de yargılamada yapılan işlerin denetimi açısından kolaylık sağlayabileceğinden davalar arasında benzerlik olmakla beraber davaların birlikte görülmesi mümkün bulunmadığından HUMK 46 ve devamı maddeleri gereğince davaların ayrılıp ayrı esaslara kaydı yapıp sonuçlandırılması gerekir.

Bu nedenlerle, yapılan yargılama ve varılan sonuç hüküm tesisine, Yargıtay denetimine uygun bulunmadığından mahkemece yapılacak iş; açılan davaların ayrılıp yeni esaslara kaydının yapılması, işin ifa olduğu Gölcük Asliye Hukuk Mahkemesine yönerge yazılarak İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesinden seçilecek avan proje, dijital proje, uygulama projesi nedeniyle inşaatta iş artışı ve metraj hesabından anlayan bir mimar (öğretim üyesi) ile aynı üniversitenin inşaat fakültesinden (öğretim üyesi) inşaat mühendisi ve hukuki yorum ve nitelendirmede yardımcı olmak üzere İstanbul Hukuk Fakültesi Borçlar Hukuku kürsüsünden (öğretim üyesi) bir hukukçudan oluşacak bilirkişilere inceleme yaptırılıp avan proje ile uygulama projesi arasında iş artışına neden olabilecek bir değişiklik meydana gelip gelmediği, uygulama projesinin daha önceden davacılara dijital ortamda verilmesi halinde dahi bu sebeple iş süresinde gecikme olup olamayacağı, sözleşme ve ekleri dikkate alınarak sözleşmede gösterilmeyen ve davacılar tarafından yapılan işlerin neler olduğu, yapıldıkları tarih itibarıyla fiyatları, bu işlere karşılık varsa davacılara yapılan ödemelerin miktarları belirlenip

sonuçlandırılmalıdır.

Kabule göre de asıl dava dosyası ile birleştirilen dava dosyasından her iki davanın tarihleri ayrı ayrı gözetilip faiz yürütülmesi gerekirken kabul edilen tüm alacakları bakımından ilk davanın açıldığı tarihten itibaren faiz uygulanması doğru bulunmamıştır.

Tüm bu yönler gözetilerek bozma sebebine göre yazılanlar dışında kalan temyiz itirazlarının şimdilik incelenmesine gerek görülmemiş, eksik incelemeye yönelik kararın bozulması uygun bulunmuştur.

SONUÇ: Temyiz olunan hükmün yukarıda açıklanan nedenlerle idare yararına (BOZULMASINA), oybirliğiyle verildi.

Y15HD 09.02.2006 E.2004/7170 – K.2006/608